

Αριθμός 185

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ ΝΟΜΟΙ
ΤΟΥ 2002 ΜΕΧΡΙ 2008
(106(Ι)/2002, 60(Ι)/2005, 76(Ι)/2006, 22(Ι)/2007 και 11(Ι)/2008)**

Διάταγμα με βάση το άρθρο 7(2)(γ)

Για σκοπούς εναρμόνισης με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο –

«Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1991 για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης»,

Ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, ασκώντας τις εξουσίες του με βάση το άρθρο 7(2)(γ) του Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων, του 2002 μέχρι 2008, εκδίδει το ακόλουθο Διάταγμα, με το οποίο εγκρίνεται το Πρόγραμμα Δράσης για Προστασία των Ευπρόσβλητων Ζωνών από τη Νιτρορύπανση, το οποίο αντικαθιστά το υφιστάμενο Διάταγμα Κ.Δ.Π. 41/2004.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗ
ΝΙΤΡΟΡΥΠΑΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ**

1. Εισαγωγή

Η νιτρορύπανση των υπόγειων και επιφανειακών νερών είναι ένα πολυσύνθετο φαινόμενο που οφείλεται κατά κύριο λόγο στις γεωργικές δραστηριότητες.

Η εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης αποτελεί ουσιώδους σημασία δραστηριότητα που αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στην προστασία του περιβάλλοντος και συγκεκριμένα της ρύπανσης των υπογείων και επιφανειακών νερών από τα νιτρικά, λαμβάνοντας μέτρα για περιορισμό της.

Το άζωτο αποτελεί κύριο θρεπτικό στοιχείο απαραίτητο για την ομαλή ανάπτυξη και καρποφορία των φυτών. Η νιτρική μορφή του αζώτου είναι ευκίνητη μέσα στο έδαφος με δυνατότητα να καταλήγει στα υπόγεια νερά. Σε επικλινή εδάφη λόγω χαμηλής απορροφητικότητας / διηθητικότητας, μετά από έντονες βροχοπτώσεις, τα νιτρικά μπορούν να παρασυρθούν ένεκα επιφανειακής απορροής και να προκαλέσουν ρύπανση των επιφανειακών νερών.

Κύρια πηγή των νιτρικών στο έδαφος είναι τα αζωτούχα λιπάσματα, τα κτηνοτροφικά απόβλητα (π.χ. κοπριές), η λάσπη και τα επεξεργασμένα λύματα από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων, η οργανική ουσία του εδάφους, τα διάφορα οργανικά υπολείμματα κ.α.

Η υποχρέωση για προστασία των νερών από τη νιτρορύπανση, απορρέει από τη σχετική οδηγία (91/676/EC) που αφορά τις γεωργικές δραστηριότητες. Για σκοπούς εναρμόνισης με την Οδηγία αυτή, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει εκδώσει τους Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2008, τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης) Κανονισμούς του 2002, το περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Πρόγραμμα Δράσης για Προστασία των Ευπρόσβλητων Ζωνών από τη Νιτρορύπανση) Διάταγμα του 2004, τα περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Ευπρόσβλητες Ζώνες λόγω Νιτρορύπανσης και Κατηγορίες Νερών που Υφίστανται ή Ενδέχεται να Υποστούν Νιτρορύπανση) Διατάγματα του 2004 και το Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής που αναθεωρήθηκε το 2007 (Κ.Δ.Π. 263/2007).

Μέσα σ'αυτά τα πλαίσια έχουν καθοριστεί ευπρόσβλητες από νιτρορύπανση περιοχές, όπου τα νερά υφίστανται ρύπανση ή ενδέχεται να υποστούν νιτρορύπανση από γεωργική ή και κτηνοτροφική δραστηριότητα, με βασικό κριτήριο την ποιότητα των νερών όσον αφορά την περιεκτικότητά τους σε νιτρικά.

Το Τμήμα Γεωργίας με βάση τη σχετική νομοθεσία θέτει σε εφαρμογή το παρόν

πρόγραμμα δράσης για περιορισμό της νιτρορύπανσης στις ευπρόσβλητες ζώνες.

Κάθε παραγωγός, θα πρέπει να συνειδητοποιήσει και κατανοήσει τους κινδύνους που συνδέονται από την κακή χρήση των λιπασμάτων, ιδιαίτερα των αζωτούχων, λόγω του ότι η χρήση τους σχετίζεται άμεσα με τη νιτρορύπανση. Κύριος στόχος όλων των γεωργοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να είναι η αποτροπή της ρύπανσης των υπόγειων και επιφανειακών νερών με νιτρικά.

Για να γίνει κατορθωτή η όλη προσπάθεια πρέπει να ληφθούν υπόψη όλοι εκείνοι οι παράγοντες που μπορούν άμεσα ή έμμεσα να συμβάλουν στη νιτρορύπανση και αφορούν την παραγωγή, μεταφορά, αποθήκευση και χρήση των λιπασμάτων και των άλλων ουσιών που δυνητικά μπορούν να προκαλέσουν ρύπανση. Ως εκ τούτου, πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για προστασία.

Οι παραγωγοί των οποίων καλλιεργούμενα τεμάχια εμπίπτουν σε ευαίσθητη από νιτρορύπανση ζώνη, οφείλουν να συμμορφώνονται με τις ακόλουθες οδηγίες:

Μέρος Ι: Πρόνοιες Προγράμματος Δράσης

A. Λιπάσματα

A1. Χρήση Λιπασμάτων

Για την εφαρμογή ορθολογικής λίπανσης στις διάφορες καλλιέργειες πρέπει να συνεκτιμώνται διάφοροι παράγοντες, μεταξύ των οποίων είναι:

- ανάγκες της καλλιέργειας σε θρεπτικά στοιχεία (ανάλογα με το είδος, ηλικία και στάδιο καλλιέργειας)
- εποχή φύτευσης και ανάπτυξης της καλλιέργειας
- εδαφολογικές συνθήκες (μηχανική σύσταση, χημική σύσταση, κλίση εδάφους)
- τα διαθέσιμα θρεπτικά στοιχεία εντός του εδάφους (μέσω εδαφικών αναλύσεων)

- κλιματικές συνθήκες (βροχόπτωση, εξάτμιση)
- ποσότητα και ποιότητα νερού άρδευσης
- μέθοδος άρδευσης/ λίπανσης
- οποιαδήποτε προσθήκη αζώτου μέσω άλλων πρόσθετων πέραν των λιπασμάτων

Η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των λιπασμάτων, επιτυγχάνεται με την εφαρμογή από τους παραγωγούς προγραμμάτων λίπανσης, στα οποία, μεταξύ των άλλων, λαμβάνονται υπόψη οι πιο πάνω παράγοντες.

Θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η μορφή του αζώτου και ο χρόνος εφαρμογής του και να εφαρμόζεται στην καλλιέργεια όταν το έχει ανάγκη.

Για περιορισμό της απορροής και διήθησης των νιτρικών ενδείκνυται όπως για τη βασική λίπανση να χρησιμοποιούνται μορφές αζώτου δυσκίνητες στο έδαφος ή λιπάσματα βραδείας αποδέσμευσης και για τις επιφανειακές λιπάνσεις λιπάσματα άμεσης πρόσληψης του αζώτου.

Γενικά απαγορεύεται η χρήση των αζωτούχων λιπασμάτων :

- Αν τα εδάφη είναι κεκορεσμένα με νερό, πλημμυρισμένα, παγωμένα ή χιονισμένα.
- Όταν σημειώνονται έντονες βροχοπτώσεις ιδιαίτερα σε πολύ επικλινή ή και αβαθή εδάφη
- Σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων από ρυάκια, των 50 μέτρων από λίμνες και ποταμούς και των 300 μέτρων από πηγές ή γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για υδατοπρομήθεια, εκτός αν ορίζονται για τη συγκεκριμένη γεώτρηση ζώνες προστασίας με βάση το περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Μέτρα Προστασίας των Υπογείων Νερών) Διάταγμα (Κ.Δ.Π. 45/1996). Οι αποστάσεις ισχύουν μόνο με την προϋπόθεση ότι θα τηρείται ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.

Στις περιπτώσεις των επιφανειακών αζωτούχων λιπάνσεων, οι λιπάνσεις θα πρέπει να γίνονται σε περισσότερες από μία εφαρμογή όταν οι καιρικές συνθήκες το επιτρέπουν.

Οι μέθοδοι λίπανσης πρέπει να εξασφαλίζουν ομοιόμορφη κατανομή των λιπασμάτων και τα συστήματα λίπανσης να βρίσκονται πάντα σε καλή λειτουργική κατάσταση.

Για σκοπούς μείωσης χρήσης λιπασμάτων επιδιώκεται η εναλλαγή καλλιεργειών ή/και αμειψισποράς.

A2. Αποθήκευση – Διακίνηση Λιπασμάτων

Ο κάθε πωλητής και χρήστης των λιπασμάτων στις ευπρόσβλητες ζώνες πρέπει να τηρεί τις πιο κάτω αρχές σχετικά με την αποθήκευση και μεταφορά των λιπασμάτων:

α. Οι χώροι αποθήκευσης πρέπει να είναι στεγανοποιημένοι και να πληρούν τις προδιαγραφές για αποφυγή εισροής των νερών της βροχής ή και απορροής τους.

β. Τα λιπάσματα αποθηκεύονται σε χώρους που απέχουν τουλάχιστον 50 μέτρα από τα επιφανειακά νερά, όπως λίμνες, δεξαμενές, ποταμοί κλπ. και 300 μέτρα από πηγές ή γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για υδατοπρομήθεια εκτός αν ορίζεται για τη συγκεκριμένη γεώτρηση ζώνη προστασίας με βάση το περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Μέτρα Προστασίας των Υπογείων Νερών) Διάταγμα (Κ.Δ.Π. 45/1996).

γ. Υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε τα λιπάσματα να βρίσκονται σε ασφαλείς συσκευασίες και κατά την μεταφορά, την αποθήκευση και τη χρήση τους να μην καταστρέφονται.

δ. Τα υγρά λιπάσματα να αποθηκεύονται σε στεγανά, αντιοξειδωτικά και άθραυστα δοχεία, να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των δοχείων και αυτά να